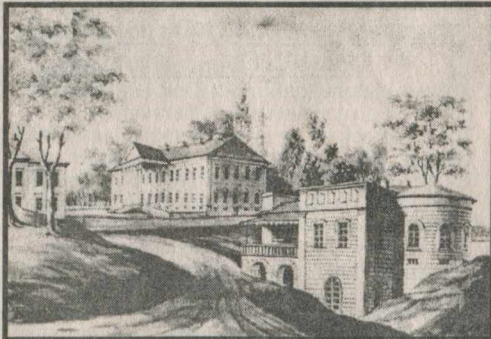

ПОВЕРНЕННЯ ОРДИ

Мова про Наполеона Михайловича Орду (на фото), відомого польського художника XIX сторіччя. А повернення його цілком символічне - з нагоди 200-річчя від дня народження Орди у Рівненському обласному краєзнавчому музеї відкрито виставку його графічних робіт. Особистість Орди цікава, зокрема, тим, що він, подорожуючи по волинських теренах, створив унікальну галерею рисунків тодішніх величних будівель, релікей, природних ландшафтів, і цей набуток (понад 1150 акварелей і графічних робіт) став цінним джерелом для істориків, архітекторів, реставраторів, оскільки більшість відображених Ордою об'єктів вже не існують або їх зовнішній вигляд зазнав значних змін.

Понад два десятиліття Наполеон Орда мандрував територією тодішньої Польщі (у тому числі бував у Млинові, Ярославичах, Сморгдві), здійснюючи художнє оформлення побаченого. На щастя, ці рисунки не загубилися у часі. Пізніше частину колекції використав відомий польський історик Роман Афтаназі у своїй одинадцятитомній книзі "Матеріали до історії резиденцій (палаців)". Зрештою, роботи Наполеона дали поштовх для цілої низки історичних досліджень. А також для визнання та підтвердження непересічного таланту художника, доля котрого була вкрай тернистою.

Зокрема, уже перший підступний удар долі Наполеон відчув, навчаючись на фізико-математичному факультеті Віленського університету. Тоді (у 1827 р.) він за революційні погляди був виключений з четвертого курсу і арештований. Звільнившись, взяв активну участь у повстанні 1830-1831 рр. Після його придушення майбутній художник, побоюючись репресій, під чужим ім'ям виїхав за кордон. Багато подорожував по Європі, жив в Австрії, Швейцарії, Італії, а у вересні

1833 р. одержав статус емігранта у Франції і залишився в Парижі. В цей час визначаються його пріоритети в творчості - заняття музикою і живописом. Наполеон Орда познайомився з видатними діячами європейської культури - Міцкевичем, Шопеном, Лістом, Бальзаком, Стендалем, Тургенєвим. Всі ці люди зробили великий вплив на творчість Орди.

У 1856 р. після оголошення російським імператором Олександром II амністії емігран-

там Орда залишив сім'ю, забезпечене життя і успішну кар'єру в Парижі і в 49-річному віці повернувся на батьківщину. Він багато подорожував, малював олівцем, аквареллю, гуашшю архітектурні пейзажі Білорусі, Литви, Польщі, України. Художня спадщина Наполеона Орди має більш як 1150 акварелей і графічних робіт. Більшість (977) художніх творів Наполеона Орди знаходяться в Національному музеї Кракова (Польща), куди вони були передані в 1886 р. його рідними.

Цікаво, що Орда відомий ще і як композитор, адже є автором віртуозних і мелодійних танцювальних мініатюр – більш як 20 полонезів, мазурок, вальсів, ноктюрнів, польок, серенад, а також романсів і пісень.

Помер Наполеон Орда у Варшаві. Згідно із заповітом його поховали в селі Янове (тепер Іваново) Брестської області у родинній могилі. А слава про нього поширилася по всій Європі і, на благо культурної спадщини, дійшла до наших днів. Принаймні, вищезгадана виставка у Рівному ще раз підтвердила, що високе мистецтво забуттю не підлягає.